1.4. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

СУДОВА ПРАКТИКА. ПОДАЛЬШЕ УСИНОВЛЕННЯ ДИТИНИ НЕ СКАСОВУЄ РАНІШЕ УХВАЛЕНОГО РІШЕННЯ ПРО АЛІМЕНТИ[1]

Херсонський апеляційний суд

Реферат. Херсонський апеляційний суд переглянув заочне рішення 2005 року про стягнення аліментів із біологічної матері (справа № 2-9098/05) і залишив його без змін, сформулювавши позицію щодо співвідношення аліментного обов'язку, позбавлення батьківських прав і подальшого усиновлення дитини. Матір позбавили батьківських прав, дитині призначили опікуна, а оскільки матеріальної допомоги на утримання дитини мати не надавала, у грудні 2005 року суд заочно стягнув із неї аліменти до досягнення дитиною повноліття. Оскаржуючи це рішення у 2026 році, відповідачка послалася на те, що її не повідомили про розгляд справи, що вона відмовилася від дитини в медичному закладі і що у 2008 році дитину усиновила її опікунка; на думку скаржниці, усиновлення припинило її обов'язок сплачувати аліменти. Апеляційний суд спирався на ст. 180 Сімейного кодексу України, за якою батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття, і на ч. 2 і 3 ст. 166 СК України, що прямо передбачають: позбавлення батьківських прав не звільняє особу від обов'язку утримувати дитину. Не визнав суд підставою для припинення цього обов'язку і відмову матері від дитини в медичному закладі з подальшою реєстрацією народження за заявою працівника закладу, пославшись на постанову Верховного Суду від 21 квітня 2021 року у справі № 2-3897/10. Вирішальним став момент виникнення та припинення правовідносин. На час ухвалення рішення в грудні 2005 року відповідачка залишалася матір'ю дитини, яка перебувала під опікою і ще не була усиновлена, а за ст. 225 СК України усиновлення вважається здійсненим із дня набрання законної сили рішенням суду; отже, особисті й майнові права та обов'язки між біологічною матір'ю і дитиною припинилися лише 2008 року, тобто вже після ухвалення рішення про аліменти. Скаргу залишено без задоволення, проте суд роз'яснив, що відповідачка може звернутися з окремим позовом про звільнення від сплати заборгованості та аліментів за наявності передбачених законом підстав. Позиція корисна суддям, адвокатам, органам опіки та піклування: подальша зміна сімейно-правового статусу дитини не скасовує законного рішення, ухваленого раніше, а питання заборгованості вирішується в окремому провадженні.

Ключові слова: аліменти, усиновлення, позбавлення батьківських прав, обов'язок утримувати дитину, заочне рішення, Сімейний кодекс України, стаття 166 СК України, стаття 225 СК України, опіка, заборгованість зі сплати аліментів.

Case Law: Subsequent Adoption of a Child Does Not Annul an Earlier Child Support Order

Khersonskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. The case concerns whether a later change in a child's family status ends a parent's duty to pay maintenance ordered earlier. The Kherson Court of Appeal reviewed a 2005 default judgment ordering a biological mother to pay child support (case No. 2-9098/05) and left it unchanged. The mother had been deprived of parental rights, a guardian had been appointed, and since she provided

no financial support, the court in December 2005 ordered her to pay maintenance until the child reached majority. Appealing in 2026, she argued that she had not been notified of the proceedings, had abandoned the child at a medical facility, and that the child had been adopted by the guardian in 2008, which in her view ended her obligation. The appellate court relied on Article 180 of the Family Code of Ukraine, which obliges parents to maintain a child until majority, and on Article 166(2)–(3), under which deprivation of parental rights does not release a person from that duty. Abandoning a child at a medical facility and registration of the birth at the request of its staff likewise do not end the obligation, in line with the Supreme Court ruling of 21 April 2021 in case No. 2-3897/10. Decisive was the timing: when the support order was issued in December 2005 the respondent was still the child's mother and the child had not yet been adopted, while under Article 225 of the Family Code adoption takes effect when the court decision becomes final. The rights and duties between the mother and the child therefore ended only in 2008, after the support order. The appeal was dismissed, but the court noted that the respondent may bring a separate claim for release from arrears where statutory grounds exist.

Keywords: child support, adoption, deprivation of parental rights, maintenance obligation, default judgment, Family Code of Ukraine, guardianship, child support arrears, court of appeal.

Першоджерело: *Херсонський апеляційний суд. Подальше усиновлення дитини не скасовує раніше ухваленого рішення про аліменти (справа № 2-9098/05). Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 15.10.2026.*

References

1. Khersonskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Podalshe usynovlennia dytyny ne skasovuie ranishe ukhvalenoho rishennia pro alimenty [Case Law: Subsequent Adoption of a Child Does Not Annul an Earlier Child Support Order] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. Vol. 11, No. 5 (65). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/19589-sudova-praktika-podalshe-usinovlennya-ditini-ne-skasovuye-ranishe-uhvalenogo-rishennya-pro-alimenti (onovlena versiia vid 15.10.2026). [in Ukrainian].